N°. 46. 1831

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag den 6 Maart

NEDERLANDEN.

Breda, den 5den Maart.

Heden is de luitenant-generaal *van Geen*, met vele officieren van zijnen staf en verder gevolg, naar onze voorposten gereden om dezelve te inspecteren. Z. Exc. wordt spoedig terug gewacht.

— Het bestuur van het Genootschap *Zeemans-hoop* te Amsterdam, hetwelk op de eerste tijding der groote daad van den Luitenant *van Speyk*, eene inschrijving geopend had, voor de oprigting van een Nationaal Gedenkteeken, ter vereeuwiging van dat heldhaftig bestaan, onafhankelijk van het ontwerp, om in Amsterdam nog een bijzonder gedenkteeken op te rigten, heeft thans bekend gemaakt, dat, ter voldoening aan dit voornemen, en met goedkeuring van Z. M. den Koning, *uit de nationale bijdragen ter eere en nagedachtenis van J. C. J. van Speyk, te Egmond aan Zee, een gedenkstuk zal gebouwd worden, hetwelk tevens tot eenen vuurtoren ingerigt zijn, en den naam voeren zal van* Jan van Speyks Toren.

— Het vrijkorps Noord-Brabandsche jagers is, naar wij vernemen, reeds gekleed en ruim honderd man sterk. De kleeding is dezelfde als die van de jagers van *van Dam*, uitgezonderd dat de eerste roode kragen op hunne jassen hebben.

— Uit Eindhoven meldt men ons, dat de troepen weldra op de Achtsche heide zullen gaan kamperen, welke daartoe reeds in gereedheid zou worden gebragt. Men wilde echter dat er vooraf nog wel eene expeditie naar Maastricht zou kunnen plaats hebben, waarnaar, zoowel door officieren als soldaten, vurig verlangd wordt.

— In eenen brief uit Maastricht van den 25sten Februarij ll. door ons ontvangen, komen nog de volgende bijzonderheden voor:

» Te Valkenburg en Meersen liggen nog Belgische troepen, wij vernemen echter, dat derzelver aantal vermindert. *Daine*, die de stellingen van *Mellinet* had ingenomen, zoude wederom vervangen zijn door den generaal *Nypels*, die ingelijks te Valkenburg zijn hoofdkwartier had gevestigd.

» Tot heden gaat het ons in onze vesting bijzonder wel: gedurig worden wij bij vernieuwing van levensmiddelen voorzien, dagelijks komen vele karren met groenten op de markt; de boter die vroeger voor 70 cents het halve Nederl. pond verkocht werd, is nu tot op 40 à 50 cents gedaald; de toevoer van granen is niet groot, men koopt nogtans de rogge voor 5 franken het oude vat, en voor even zoo veel tarwe, betalen wij eene Fransche kroon.

» Alle karren en paarden die zich binnen onze stad bevinden, moeten tegen 1 Maart gereed zijn, ik hoor dat zij zouden dienen, om voorraad voor ons garnisoen te halen, zoodra de communicatie met Noord-Braband zal hersteld zijn. Wij verwachten, vooral na het bezoek der twee Londensche heeren, die verleden Vrijdag hier aankwamen en alles buiten de stad, naar den kant van Smeermaas naauwkeurig hebben opgenomen, dat onze belegeraars ons spoedig geheel zullen verlaten.

» Gisteren heeft de generaal *Dibbets* met den kolonel *Nijpels* deszelfs Echtgenote en verscheidene officieren der Kurassiers buiten de Bospoort eene wandeling te paard gedaan tot aan Belvedere, hetwelk, zoo als gij u zult herinneren, bij Smeermaas ligt, al de hooge lindeboomen, die de buitenplaats Belvedere omringden, zijn door onze soldaten omgehakt en naar de vesting gebragt, ook heeft men in deze dagen nog verscheidene huizen buiten de poorten doen afbreken, hiermede gaat men echter thans niet voort."

» Te Weert dat sedert eenige dagen door de Belgen ontruimd was, zijn wederom eenige troepen van *Mellinet*, aangekomen, denzelver aantal wordt op 500 manschappen begroot, onder dezen is een meisje van 21 jaren met eenen karabijn en pistolen gewapend."

— Veelvuldig zijn de weldaden die onze Vaderlandsche Krijgszonen van hunne Landgenooten ontvangen. Doeltreffend zijn dezelve besteed, en is het voor allen eene streelende verkwikking geweest in de gure dagen en nachten, aan handen en voeten zoo verwarmd geworden. Thans doet zich eene andere behoefte op, die [illegible] onze Landgenooten te openbaren, zij bestaat, namelijk, in [illegible]

— Volgens de Londensche berigten van den 2den dezer, had lord *Russel* eindelijk de zoo lang te gemoet geziene motie, betrekkelijk eene hervorming in het parlement, in het lagerhuis gedaan, en daarbij de plannen van het ministerie omtrent dit punt opengelegd. De bij die motie voorgestelde maatregelen, komen velen als zeer voldoende voor; ook is de redevoering, in welke de edele lord zijn voorstel ontwikkelde, door de verschillende partijen in het huis zeer toegejuicht geworden.

— De berigten uit Ierland luiden over het algemeen niet ongunstiger.

— De Fransche berigten loopen tot den 1sten Maart, en spreken veel van bewegingen, welke te Chamberij en in Piemont zouden hebben plaats gehad. Daar echter die berigten zeer uiteen loopende zijn, kunnen wij er onzen lezer niets met zekerheid van melden. Onder anderen zou een korps van 16,000 Piemontezen op het punt zijn van in Savoije te rukken.

— Te Rome was, volgens berigten van daar, van den 19den, destijds alles in die stad rustig.

— De fondsen stonden ter beurze van Paris, op den 1sten, de 5 pCt. 88, 55; de 3 pCt. 54, 55.

BELGIE.

Brussel, den 2den Maart.

Het eerste besluit, decreet, edikt, regentlijk voorschrift, of zoo men het noemen wil, ziet thans het licht. Het bevat zekerlijk niets nieuws, slechts de zamenstelling van het nu zeer verantwoordelijk ministerie (*reeds door ons opgegeven*). De aanhef van dat eerste *ex plenitudine potentatis* uitgevaardigd stuk luidt:

» Wij baron *de Surlet de Chokier*, regent des koningrijks

» Gezien art. 63 der constitutie,

» Hebben besloten en besluiten enz. enz.

En het slot,

» Onze minister van justitie is met de uitvoering van dit besluit belast."

Terwijl het besluit zelve, dat van den 24sten Febr. is gedagteekend, gecontrasigneerd is » de minister van justitie *A. Gendebien*."

Overigens is, ten gevolge van dit besluit, het comité van justitie ontbonden, zijnde tot secretaris-generaal van het nu geconstitueerde ministerie daarvan benoemd de heer *Eug. de Facqs*, raadheer in het hof van Brussel en afgevaardigde bij het nationaal congres. De heer *Gendebien* is bovendien (*gelijk reeds bekend is*) tot eersten president van het hoog-gerechtshof te Brussel benoemd, in plaats van den overleden heer *Kockaert*.

De heer *de Gerlache*, president van het nationaal congres, is tot president van den raad van ministers benoemd.

Men verzekert, dat de heer *Plaisant*, voormalig administrateur der policie en advokaat-generaal bij het hoog gerechtshof te Brussel, tot secretaris-generaal van opgemelden raad benoemd is, met eene toelage van 2000 guldens 's jaars boven zijn tegenwoordig traktement; zullende voorts die administratie of zoo men wil die der algemeene veiligheid, zoo als gemeld is, thans afgeschaft te rekenen van den 10de maart, hare functien staken en die verschillende gedeelten er van weder gevoegd worden bij de administratien, waarvan zij waren afgescheiden.

De heer *Kauffman*, een koopman te Luik, is tot secretaris-generaal van het ministerie van financien benoemd.

De *Courrier* deelt het volgend stuk mede:

Godsdienst van Sint-Simon.

PROCLAMATIE.

Belgen!

Gij hebt uwe vrijheid verworven, maar zijt aan talloose rampen ten prooi gebleven.

Tweedragt heerscht onder ul.; uwe gewetens worden bedreigd; aan een groot aantal uwer ontbreekt brood, kleederen en huisvesting en het beste onder u zijn van alle middelen tot het bekomen van onderwijs en van zedelijke verbetering verstoken.

Deze rampen heerschen insgelijks in Frankrijk, in geheel Europa.

De aloude maatschappelijke orde stort overal in. De volken staren op de verwachting van eene nieuwe zedelijke orde.

Wij hebben dit begrepen; daarom zijn wij, in naam van *Sint-Simon*, de nieuwe Godsdienst komen verkondigen.

Zie hier nu waarin de Nieuwe Godsdienst bestaat:

Alle maatschappelijke instellingen zullen de snelste verbetering in den zedelijken, verstandelijken en *materiëlen* toestand (*onder het laatste worden waarschijnlijk voeding, kleeding, huisvesting, enz. gerekend*) der armste en talrijkste volks-lassen ondergaan.

Alle voorregten van geboorte, zonder eenig onderscheid, worden afgeschaft.

Een regelijk zal, naarmate van zijne bekwaamheid, geplaatst en naar gehalte zijner werken beloond worden.

Op aarde zal slechts een staat, een menschen-ras, een enig vaderland bestaan.

Middelen hebben door geestdrijverij en bijgeloof verblinde menschen zich tot drie herhaalde malen tusschen u en ons geplaatst. Ons woord heeft tot u niet kunnen komen.

Zij hebben hoon en laster uitgestrooid, ten einde ons voor vijanden des volks te doen doorgaan en woede en haat tegen ons aan te vuren.

Te vergeefs hebben wij ons tot het congres en tot het gouvernement gewend, ten einde de vrije uitoefening van onze eeredienst te verwerven, welke het 14 artikel uwer constitutie een jeverlijk waarborgt. De eerlijke en opregte bemoeijing van het congres en van het gouvernement hebben de tegen ons verwekte vooroordeelen niet kunnen overwinnen.

Belgen! wat heeft het u dan gebaat, uw bloed, gedurende de dagen van September gestort te hebben, indien zij, die u willen leiden, u niet kunnen geluk geven?

Maar wij zullen de hindernissen, die men ons in den weg stelt, weten te boven te komen; wij zullen zegevierend opstaan uit alle beproevingen, die ons opgelegd zullen worden of voorbehouden zijn, en de zending vervullen, die onze *vaders* ons hebben toebetrouwd. Nog een tijd lang en het woord van *Sint-Simon* zal door geheel België weergalmen.

Brussel, den 22sten February 1831.

MAZZINI, *Opperhoofd der Sint-Simonische zending.*

LAURENT, CARNOT, DUVAL, LEROUX.

Van den 2den Maart.

EXTRACT uit de negen en tachtigste zitting van het nationaal congres van den 2den Maart.

De heer *Surlet de Chokier*, regent des koningrijks, neemt zijne demissie als lid van het congres.

Eene petitie van den heer *Chazal*, verzoekende, dat het congres eene commissie mag benoemen, om de daden van zijn bestuur te onderzoeken, wordt naar de ministers van oorlog en van financien verzonden.

De heer *Robaulx* stelt voor, om, wegens de ombetamelijke uitdrukkingen, die in het rekest van den heer *Chazal* voorkomen, tot de orde van den dag over te gaan; welk voorstel aangenomen wordt.

De orde van den dag, de deliberatien over het nieuwe ontwerp van wet wegens de verkiezingen medebrengende, worden die deliberatien geopend met het onderzoek van het tableau van den aanslag in de belastingen der kiezers, en worden de twaalf eerste artikelen der wet aangenomen.

De minister van financien vraagt het woord tot het doen eener mededeeling.

Het woord aan Z. Excell. verleend zijnde, zegt hij:

Mijne Heeren,

De horizont wordt dag aan dag donkerder, of liever, de zaak der vrijheid wint onafgebroken nieuwe aanhangers in Europa. Van het noorden tot het zuiden staan twee niet overeen te brengen grondbeginselen tegenover elkander.

Ik wil niet zeggen, mijne heeren, dat deze daadzaken onmiddelijk den oorlog ten gevolge moeten hebben, maar ik ben, voor het minst, overtuigd dat gij met mij de noodzakelijkheid toestemmen zult, om onze maatregelen er naar te nemen, ten einde, het geval daar zijnde, aan de worsteling te kunnen deel nemen en den triomf eener zaak te verzekeren, voor welke België zegerijk gestreden heeft.

De oorlog eens verklaard zijnde, zou het te laat wezen om de noodige fondsen tot de eerste uitvoering te zoeken, en echter, gij weet het, naauwelijks is het budget voldoende om aan de behoeften in den staat van vrede te voorzien.

Zelfs in de veronderstelling dat de algemeene vrede gehandhaafd werd, verdient het voorstel, dat ik de eer heb uit naam van het gouvernement u voor te leggen, uwe goedkeuring.

De heffing der zes laatste twaalfde deelen van de grondbelasting heeft in den boezem van het congres veel tegenstand ontmoet; zij is slechts voorwaardelijk toegestaan. Eene leening zou de ten uitvoerlegging, van dit deel van het budget van ontvangsten, kunnen verschuiven.

Het gouvernement vindt, ten anderen, mijne heeren, zich genoodzaakt om uitstel van betaling toe te staan, van de voorschotten door het voormalig gouvernement gedaan, of van de toegestane credieten voor de heffing van de accijnsregten, waarvan de termijnen verschenen zijn.

Onze gang wordt door nieuwe financiele hinderpalen dagelijks al moeijelijker gemaakt, en wij kunnen geen ander middel om die te boven te komen, vooruit zien, dan uwe bekrachtiging aan het ontwerp van decreet, hetwelk ik de eer zal hebben u voor te lezen. Eer dan nog mijne heeren, waag ik het op de binnenkoming der aan de schatkist verschuldigde belastingen te rekenen. De stortingen geschieden langzaam en ongeregeld. Wij vleijen ons dat gij, tot uwe haardsteden terug gekeerd, aan uwe lastgevers zult doen begrijpen, hoe noodzakelijk er aan de lasten die hen drukken moet voldaan worden, om den uitslag der revolutie te verzekeren. Het vertrouwen dat gij in de provincien bezit, is de zekere waarborg dat uwe raadgevingen met goed gevolg zullen bekroond worden.

Voor te eindigen, ben ik der verantwoording die op mij rust de verklaring verschuldigd, dat ik, van den eersten dag mijner intrede in het ministerie van financien, alles in het werk gesteld heb, om eene leening tot stand te brengen; de leden der commissie van het budget kunnen het getuigen; zoodra ik geslaagd zal zijn, zal ik aan de vergadering, al wat ik te dezen opzigte gedaan heb, mededeelen.

Brussel, den 2den Maart 1831.

De minister van financien,

CH. DE BROUCKERE.

Het ontwerp van decreet, door den heer *de Brouckere*, uit naam van den regent voorgedragen, houdt, in naam van het Belgische volk, de door het congres te geven autorisatie in, tot het doen eener leening, hoogstens van 12 millioenen guldens; bijaldien dezelve niet tot stand mogt komen, zouden er domein goederen en renten, ten bedrage van 7 millioenen, kunnen verkocht worden. Aan het congres of de wetgevende magt zal van een en ander rekenschap worden gedaan.

De heer *Robaulx* vraagt of eenige diplomatiele mededeelingen den minister genoopt hebben, om dergelijk een decreet voor te stellen; waarop Z. Excell. antwoordde: » Het ministerie heeft geene mededeelingen ontvangen. Alleen de omstandigheden, waarin wij ons bevinden, hebben tot deze voordragt doen besluiten. De oorlog komt mij zeker voor. Tusschen Rusland en Polen is een strijd op leven en dood ontstaan. Italie is in opstand. Oostenrijk legt het oogmerk aan den dag, om tusschen beide te komen; hetgeen Frankrijk niet zal dulden. De Pruissische legers trekken naar den Rijn en zijn van veld-ambulances voorzien. Wilt gij u laten overrompelen en wachten, tot dat de oorlog uitgebarsten is, om er den geesel van te verwijderen.

Deze woorden verwekten eene diepe ontroering in de vergadering, welke de voordragt des ministers naar de afdeelingen verzond, ten fine van onderzoek.

Hierna werden de deliberatien over de wet op de verkiezingen hervat en werd het ontwerp tot het 50ste artikel inclusis aangenomen.

— Het gerucht, dat er gisteren op den heeren *Surlet* en *van de Weyer*, die te zamen in het park wandelden, een pistoolschot zou gelost zijn, is volkomen onwaar bevonden.

— Eenige te Doornik gevangen Hollanders hebben onlangs eene nieuwe poging tot ontvlugten gedaan. Drie hunner, aan welke het gelukt was, de waakzaamheid der wacht te misleiden, zijn in de straat de la Madelaine op nieuw gevat.

— De heer *de Potter* is te *Parijs* aangekomen.

OOSTENRIJK.

Weenen, den 21sten Februarij.

Z. K. H. de hertog van Modena is gisteren avond alhier aangekomen, bekwaam dadelijk eene audientie bij den Keizer en vertrok heden morgen weder naar Italie. De hertogin zal, met haar huisgezin alhetwaarts komen en haar, van de aartshertogin *Beatrix* geërfd, palein bewonen. Ook H. M. de aartshertogin *Maria Louisa*, hertogin van Parma, wordt, naar men zegt, alhier ver-

wacht. Vijf regimenten infanterie, welke in Stiermarken lagen hebben bevel bekomen, om naar Italie terug te keren. In de bureaux van oorlog wordt nacht en dag gearbeid en de courrier-wissel met Petersburg, Berlijn en Londen is bij uitstek levendig.

Mengelingen.

BEDE-DAG.

Meermalen hebben wij het noodzakelijke en plichtmatige van eenen *algemeenen* bid-dag, in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, aangetoond. Dat dit denkbeeld bij den Godverzakenden Eelspotternij, bij den, boven de zoogenaamde kinderachtige begrippen van den ouden tijd verheven, Hollander een meêlijdend schouderophalen zoude verwekken, was wel te voorzien. Dat een en ander was ons gelijkelijk onverschillig. Maar, dat het denkbeeld van eenen *algemeenen* biddag ook afkeuring zoude vinden bij hen, die voorgeven eenen hoogen prijs te stellen op godsdienstig gevoel, die met het voorbeeld onzer vrome vaderen dweepen, en in dezen dagelijkschen tijd, geen uitkomst dan in God zien, zulks voorzeker wijs minder te noemen. En zietter onder deze zijn wij, van een algemeene boet- en bededag, ten zachtsten genomen, eene overtolligheid toeschijnt.

De ervaring hiervan heeft ons aangespoord onze gedachten dienaangaande breeder te ontwikkelen.

Bij schier alle volken, hoe gebrekkig ook hunne voorstellingen der Godheid waren, werd, in belangrijke of hagchelijke tijdsgewrichten, als zoodanig een opmuinden zijnden krijg, het Opperste Wezen *plegtig* om bijstand aangeroepen. Niet één of enkele stammen, maar het *geheele* volk met hunnen vorst aan voerder aan het hoofd, vereenigde zich in het gemeenschappelijk gebed, veelal door algemeene beede of belijdenis van schuld voorafgegaan. Slechts weinige uitzonderingen bestaan hierin. De nieuwe wijsgeerte, den mensch boven dat afhankelijk zijn van hooger wezen, trotschelijk verheffende, sloot deze kinderlijke, zielstreffende plegtigheid van de gebruiken des volken uit. De mensch was te wijs geworden om groote ondernemingen met God te beginnen! Hij was zich zelven genoeg, en het plegtig gebed en de dankzegging der overwinnaars op het slagveld van *Leipzig* trof te dieper, naar mate iets dergelijks een zeldzamer verschijnsel geworden was.

Onze godvruchtige vaderen, bij wien vroomheid meer dan een klokgeklank was, beschouwden dat *opzettelijk* en *vereenigd* aanbidden van die Magt, die alleen redding en uitkomst geven kan, als eene eerste behoefte. Het was voor hunne geslachten bevaarde zulke voor dweependen onzin uit te krijten; doch het ging er den staat niet beter aan, toen men de oudvaderlijke gewoonte tot het onderwerp van afgrijselijke straatliedjes gemaakt had. Met der vaderen godsdienstigheid was ook hunne welvaart verdwenen; Fransche ligtzinnigheid had de eerste, nooit gekende armoede als treurige vervangen.

Jaren van vernedering en lijden hadden het latere geslacht van vele dwalingen teruggebragt. De dag der herstelling in den rei der volken brak aan, en een der eerste gedachten des herboren volks was: dankbaarheid aan God, wien alleen het wonder onzer verlossing werd toegeschreven. Niet deze en gene stad; niet enige weinige gemeenten, maar het *geheele* Nederlandsche volk vernederde zich openlijk en plegtig voor Hem, die het volk niet vergeten had, dat Hem zoo dikwerf verloochende. — Nog geene twee jaren later bedreigde een nieuw onweder den verjongden staat, en onmiddelijk waren de handen en oogen der *geheele* natie ten Hemel geslagen. Een *algemeene* biddag vereenigde alle Nederlanders, als kinderen van één gezin, in de openlijke en plegtige betuiging, dat van den God der legerscharen alleen de overwinning in den hagchelijken strijd te wachten was.

En nu — hebben vijftien jaren van voorspoed ons minder afhankelijk van God, of minder Godsdienstig gemaakt? Het eerste zal wel ieder weldenkende ontkennen; het tweede beslissen wij hier niet. Maar is het gevaar thans minder dreigend dan na de terugkeering des gevreesden ballings op Nederlands grondgebied? . . . doch ook dit betwist men ons niet.

Waarom dan uit afgekeurd, wat, vijftien jaren geleden, ons tegen eene duistere toekomst bemoedigde? In onze verpligtingen jegens het Opperwezen maken tijden noch omstandigheden verandering. Wat daarin voor eeuwen waarheid was is het nog heden. Het moge Godsdienstig zijn, dat eene of meer steden of gemeenten in ons vaderland op hunne gewone Godsdienstige zamenkomsten, God om redding voor dat vaderland aanroepen, maar al ware die aanroeping ook zoo volkomen mogelijk in overeenstemming met de behoeften des lands, dan nog wordt daardoor een *algemeene* biddag geenzins overboodig. Geene stad in het bijzonder, en de grootste en eerste even min als het geringste vlek, vertegenwoordigt de geheele natie. Die afzonderlijke aanbidding staat, in zekeren zin, gelijk met die, welke in het huisgezin des Godvruchtigen burgers plaats heeft, en mist, hoe voortreffelijk ook op zich zelve, het karakter van eenen algemeenen biddag, van eenen dag, die *alle* deelen des rijks, de geheele natie, als *zoodanig*, in éénzelfde oogmerk vereenigt; waarop zoo wel de burger in zijne stad, als de dorpeling op het veld; zoo wel de in het hart des rijks veilig levende landzaat, als de aan zijne grenzen, in de nabijheid des vijands gelegerde soldaat, of de op de stroomen dobberende zeeman — waarop die allen zich in hetzelfde gebed vereenigen, en daarin openlijk door de hoogere regering worden voorgegaan. Wij meenden niet reeds bij menschelijke gedachtenis, te verstaan, schaamvol, dan dat eenen geheele natie aan haren Vorst aan het hoofd zoude den Opperregenden der Heeren in erkenning van schuld en het gebed vereenigd, bestatigen niet? Ja zoude zulks niet hoogst *plegtig* zijn! Een groot deel van het ons opgelegd leed moesten wij aan ons zelven wijten. Ook wij huldigden den afgod der eeuw! Ook wij vergaten, in den trots onzer zelfgenoegzaamheid, onze afhankelijkheid van Hem, die ons uit vorige slavernij verlost had; ook wij bewonderden, door Fransche gezindheid, de zegepraal der Fransche grondbeginselen, die, als men te duidelijk blijkt, verdwijning van alle godsdienst beoogen. Ook wij zijn schuldig! Wie dat ontkennen moog is vreemdeling in zijn eigen land, is onbekend met zijn eigen hart. En die schuld is *algemeen*, even als de dreigende rampen *algemeen* zijn. Openlijk en plegtig moest dit door 's lands regering worden erkend; openlijk en plegtig moest voor geheel Europa verklaard worden, dat die ook hoogeren bijstand moge loochenen, Holland er zich eene eere uit maakt, zijne kracht, zijne zegepraal van Hem te ontleenen, die alléén het lot van staten en volken bepaalt. Het is eene valsche, eene strafwaardige schaamte, die daarvan terug houdt. Want indien men de waarheid van het bovenstaande gevoelt, en dat blijkt uit talooze verklaringen en betuigingen — waarom dan in de plegtige erkenning daarvan gewarzeld? Het is eene ongezalige wijsheid, die leert zich eenen aardschen weldoener te maken. Het is eene leer der duisternis, welke den aanzien des Godlooze zien te doen.

Ziedaar onze meening! Ziedaar, onzes inziens, de noodzakelijke stemming der geheele natie om ons eene *blijvende* en *waarachtige* zegepraal te kunnen verzekeren. Anderen mogen met deze meening verschillen, doch dat deze zich nimmer op hunne verering van het voorgeslacht beroepen; voor het gevoelen van dezen kan het voorbeeld der vaderen nimmer ter verdediging strekken.

DEN RUHMVOLLEN ANDENKEN DES UNVERGESSLICHEN HOLLÄNDISCHEN HELDEN

J. C. J. VAN SPEYK,

der sich mit seinem vor Antwerpen gestrandeten und von den Belgiern verrätherisch überfallenen Kanonier-Boote lieber in die Luft sprengte, als sich den Treulosen zu übergeben.

Ehre dem Helden, dem Tapfern und Kühnen,
Der, um die Schmach seiner Flagge zu Sühnen,
Rächend zu strafen den schnöden Verrath,
Ob auch sein Leben, das Blüh'nde sich reget,
Muthig im Schiffe den Pulverbrand leget
Wie es einst *Clausens*, der ruhmvolle That!

Ha, wie es donnert und zischet und brauset,
Wie das verderben die Feinde umsauset,
Die sich nicht schämten Barbaren zu sein;
Blutig had ihnen *van Speyk* nun verkündigt,
Dass, wer in Batavia's Flagg sich vergnügt,
Sicher sich stürzte in's Verderben hinein.

Heil Dir! *van Speyk*, der solch Zeugniss gegeben,
Wie ihm das Vaterland mehr als sein Leben,
Mehr als das Höchste der Güter ihm galt.
Dankbar wird Holland dafür Dich stets preisen,
Deinem Gedachtniss die Ehre erweisen,
Dass es den Weg zur Unsterblichkeit wallt!

H . . . . .

LETTERKUNDIG BERIGT.

Katechismus der Natuur door J. F. MARTINET, zesde aanmerkelijk vermeerderde, en naar den tegenwoordigen staat der Natuurkennis verbeterden druk, met platen. In vier deelen. Te Zalt-Bommel bij J. NOMAN 1827, in 8°; de prijs is bij inteekening, per deel . . . . . ƒ 1,80.

Wie onzer lezers kent dit werk van den beroemden MARTINET, waarvan de eerste uitgave in de jaren 1777 en 1779 het licht zag, en waarvan wij de zesde uitgave hierboven aankondigden, niet genoegzaam, dan dat wij noodig zouden hebben over deszelfs inhoud breed uit te weiden. De eerste en volgende uitgaven van dit al-

lezenswaardig werk, waren geheel voor de behoeften van dien tijd berekend, en het nut, dat hetzelve gesticht heeft, is algemeen bekend. Intusschen had de allervoortreffelijkste wetenschap, waarover dit werk handelt, groote vorderingen gemaakt, zoodat en zijne termen en grondbeginselen veranderd en uit een ander oogpunt beschouwd werden. De ontwikkeling derzelve was, als het ware met derzelver beoefenaren aangegroeid, vooral daar soortgelijke onderwerpen, die voorheen het uitsluitend eigendom der geleerden waren, thans kunnen geacht worden, als onmisbaar voor alle ongeletterde te zijn.

Wilden wij nu dit werk van dien omgetogelijken Meester, hier geheel als onbruikbaar ter zijde stellen, dan moest hetzelve geheel naar de behoefte der tijds geëigend en dus geheel omgewerkt worden. De uitgeest dezer zesde uitgave, de noodzakelijkheid hiervan insiende, vertrouwde de uitvoering van dit ontwerp aan dunndige handen, en zulke het gelukkig denkbeeld op, hem geschoeid uitgaven te kunnen maken.

Manuels wijze van behandeling, deszelfs stijl, voordragt, de volging van gedachten en gehoudene orde zijn, om derzelver begrijpelijkheid, bij behoudene, echter, alle verklaringen haarer opgehelderd, talrijke ontdekkingen in de natuurkundige wetenschappen bijgevoegd, en over het geheel is dit werk zeer vermeerderd geworden, zoodat hetzelve thans in alle opzigten op de hoogte dezer wetenschap is gebragt.

Wij weten den heer Noman hiervoor onzen dank, en bevelen zijne onderneming aan alle liefhebbers der natuurkundige wetenschappen aan. De druk is goed; doch de platen hadden dienen opgewerkt te worden.

DANKBETUGTING.

De ondergeteekende kolonel, kommandant van de gezamelijke artillerie te velde, heeft van den heer *H. van der Voort* van Rotterdam ontvangen: 20 stuks linnen hemden, bestemd als een geschenk voor de mobiele rijdende artillerie. Deze voorwerpen zijn door zijne onderhoorigen met de meeste dankerkentenis ontvangen. Vroeger door andere Bannerlandgenooten, gedurende het ruwe jaarsmzoen, zoo mildelijk met wollen kleedingstukken begiftigd, was dit geschenk hem des te aangenamer, daar zij ver van het depot van hun korps verwijderd, zich moeijelijk van deze, voor de gezondheid zoo hoogzelfstandige kleedingstukken konden voorzien. De heer *van der Voort* heeft duurse wenschen voorgekomen, zijn Ed. geschenk zal dus hunne dankerkentenis nog langen tijd levendig houden.

Vught den 28 *Februarij* 1831. De Kolonel voornoemd,

LIST

VADERLANDSCHE GIFTEN.

Bij de Ondergeteekenden is weder ontvangen geworden, voor de weduwe van den ongelukkigen Marechaussé *Willemstein* te Helmond:

Van F. S. uit Haarlem een coupon H. W. S. groot	*f* 10	*f* 9-90.
Van eenige Dames uit Breda		» 10-00.
Van V. d. M. te Oss een coupon H. W. S., groot	*f* 12-50	» 12-37½
Te Zamen		*f* 32-27½.

BROESE & COMP.

Met hartelijke dankzegging aan den menschlievenden zender, berigt de ondergeteekende, dat hij onder het postmerk *Utrecht*, van F. W. S. voor de ongelukkige weduwe van den marechaussé *Willemstein*, eene coupon werkelijke schuld, groot *f* 12-37½ heeft ontvangen.

Helmond den 2 *Maart* 1831. J. T. Evers Predt.

** Te *Huur* of *uit de Hand te Koop*, om met 1 Mei aanstaande te aanvaarden, eene Hechte en Welingerigte HUIZINGE, met TUINTJE en PAKHUIS, staande en gelegen in eene der voornaamste straten te Breda, en zeer geschikt tot het uitoefenen van eenig bedrijf, het houden van Winkel enz.; nadere informatien zijn te bekomen H. W. SCHAUTEKES, *qq*.

BERIGT.

Zeer zuivere en verbeterde OLIESTOF voor Militaire Wapenen, en andere fijne Metalen Werktuigen, door Zijne Majesteit geoctrojeerd en met eene Medaille bekroond. Deze Olie, alle zeer moeijelijk verkrijgbare buitenlandsche fijne Olien in matigheid der prijs en deugd overtreffende, doet den vervaardiger op de gunst en recommandatie van zijne Geëerde Landgenoten hopen.

De verminderde prijs is per once 50 Centen, ook kan men minder kwantiteit bekomen.

N. B. Verzoeke brieven Franko. J. OVERDULL,

Breda 2 Maart 1831. *Apotheker.*

TOONEELBERIGT.

** Met Hooge Toestemming zullen de Hollandsche Tooneellisten, onder directie van Mejufvrouw A. C. OTTINGH, het genoegen hebben te vertoonen: Op Maandag den 7 Maart 1831: (Ten Benefice van de gezamelijke Acteurs en Actrices) DE BARBIER VAN STRAATSBURG, of de Frankforter Loterij. Geheel Nieuw Blijspel met zang, in drie bedrijven. Naar het Fransch door *J. de Boer*. Voorafgegaan door DE FONTE TIANO. Beroemd Tooneelspel in een bedrijf, volgens Manuscript van den heer *Christemeijer*.

De Directrice zal na de vertooning van maandag, wederom eene Abonnements-lijst voor nog zes Tooneel-representatien openen; zij beveelt zich minzaam in de genegene protectie van alle Kunstliefhebbers, en hoopt alzoo door eene ruime Inteekening, eenige vergoeding te mogen vinden, in de zware kosten welke zij te maken heeft.

Bij de Uitgevers dezer zal tevens gedurende de volgende week eene Lijst ter teekening voorhanden zijn, ten einde diegenen der Liefhebbers in de gelegenheid te stellen om zich teabonneren, aan welke geene lijst is gepresenteerd kunnen worden.

SCHOUWBURG TE BERGENOPZOOM.

Met Hooge Toestemming zullen de Hollandsche Tooneellisten, onder directie van Mejufvrouw A. C. OTTINGH, het genoegen hebben te vertoonen: Op Dingdag den 8 Maart 1831: DE BARBIER VAN STRAATSBURG, of de Frankforter Loterij. Geheel Nieuw Blijspel in drie bedrijven, naar het Fransch door *J. de Boer*. Voorafgegaan door HET VERLATENE MEISJE, of het Concert van den Intendant, tooneelspel in een Bedrijf. Op Woensdag den 9 Maart: HET TOERTSCHIP VAN BREDA. Na hetzelve eene Tweede Representatie van TWEE DAGEN IN NOVEMBER, of Hulde aan Burgerdeugd Weldadigheid en Heldenmoed. Met eenige bijvoegingen, aan de Nagedachtenis van den heer VAN SPEIJK toegewijd. Blijspel met Zang.

** Inteekening op de BIJDRAGEN tot de Geschiedenis der *Nederlanden*, bevattende: De Oorzaak van den Belgischen Opstand, deszelfs Begin, Voortgang, Einde en Gevolgen voor geheel *Nederland*; Aanvang genomen hebbende den 25 Augustus 1830.

Dit voor alle regtzinnige Nederlander en Vriend van het Vaderland belangrijk Werk, zal met eene fraaije letter gedrukt, bij Afleveringen om de veertien dagen in het licht verschijnen; ieder van Vier vellen druks, *gr.* 8vo. à 50 Cents bij Inteekening en 60 Cents buiten Inteekening. Dezelve zullen uitgegeven worden bij H. MOULENIJZER, en verder verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren zoo binnen als buiten de Stad; bij wie ook verkrijgbaar is:

DE PRINS VAN ORANJE, REDDER VAN HET NEDERLANDSCHE VOLK.

*** Bij BROESE & COMP. te Breda, en bij de voornaamste Boekhandelaars in ons Koningrijk is te bekomen:

M. REITER'S Godsdienstig Handboek, voor nadenkende en welgezinde Katholieke Christenen. Gedrukt op best velin papier in klein 8vo. formaat.

Het zal wel niet noodig zijn, iets tot aanprijzing te zeggen van dat voortreffelijk boek, waarin alles gevonden wordt, wat een katholijk in een Gebedenboek met mogelijkheid kan verlangen, en van dat boek, waarvan onlangs de Hoogwaardige Apostolische Vicarius ADRIANUS VAN DONGEN, in zijne Goedkeuring, de lezing den meer geoefenden Christenen, met allen nadruk heeft aanbevolen, bij de wenschontmoeting, dat het voor velen eene Wekstem moge wezen tot een Godsdienstig leven, en menigvuldige vruchten van Christelijke deugd voortbrenge; en de Hoogwaardige, — mede reeds overleden, — Aartspriester JOANNES CRAMER, insgelijks in zijne Goedkeuring, heeft getuigd, dat het bekwaam is, voor Godvruchtigen te troosten, te sterken en te lijden; — van dat voortreffelijk boek, het welk bij *Nederlanders* katholijken zulk een goed Vertier heeft gevonden, dat de geheele eerste oplage er van al spoedig was uitverkocht, en in hunne tijdschriften met den meesten lof is beoordeeld; terwijl de *Vaderlandsche Letteroefeningen* betuigden, zich verpligt te achten, dit boek niet slechts aan alle Katholijken, maar zelfs aan alle Protestanten, die zich, bij onderscheidene leesgelegenheden, in Geloof, Hoop en Liefde wenschen te versterken, met den meesten nadruk aan te prijzen. De prijs is, in Carton *f* 2,50, Franschband *f* 3,50, Maroquin *f* 4,25.

Bij Bovengemelden zal op aanstaande dingsdag het licht zien:

Uithoezeming bij het roemrijk sterven van J. C. J. VAN SPEIJK door *W. A. Hoppenbrouwers*, 2de Luit. bij de Bredasche Schutterij. Uitgegeven ten voordeele van Weduwen en Weezen der Hollandsche Zeelieden, die met VAN SPEIJK zijn omgekomen. à 25 Cents.

De Bredasche Courant verschijnt van 1 Januarij 1831, vijf malen in iedere week; te weten: des Zondags, Dingsdags, Woensdags, Vrijdags en Zaterdags. Hiervan worden gelegd 3 nummers op heele vellen uitgegeven. De prijs is, franco per post, door het geheele Koninkrijk *f* 4,50 in de 3 maanden. Alle advertentien, behoorlijk op formaat zegel gestald, worden geplaatst tegen 20 Cents per regel. Alle inzendingen geschieden franco aan de uitgevers van gemelde Courant.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.